

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ**

**КАФЕДРА ЕПІЗООТОЛОГІЇ ТА ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ
КАФЕДРА ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ, ГІГІЄНИ
ПРОДУКТІВ ТВАРИННИЦТВА ТА ПАТОЛОГІЧНОЇ АНАТОМІЇ
ІМ. Й.С. ЗАГАЄВСЬКОГО**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**“НАЦІОНАЛЬНЕ Й МІЖНАРОДНЕ
ВЕТЕРИНАРНЕ ЗАКОНОДАВСТВО
ТА СУДОВА МЕДИЦИНА”**

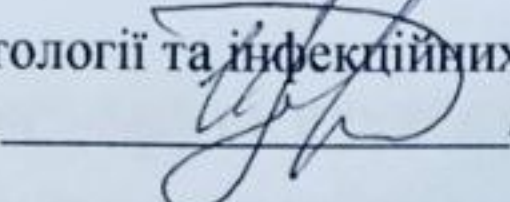
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	21 “ВЕТЕРИНАРІЯ”
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	211“ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА”
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	ДРУГИЙ (МАГІСТЕРСЬКИЙ)
КВАЛІФІКАЦІЯ	МАГІСТР З ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

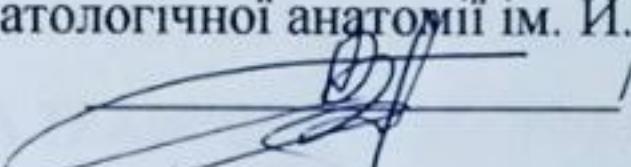
Робоча програма з дисципліни “Національне й міжнародне ветеринарне законодавство та судова медицина” для здобувачів вищої освіти галузі знань 21 «Ветеринарія» спеціальності 211 «Ветеринарна медицина», другий (магістерський) рівень вищої освіти

Розробники: Сергій Білик, кандидат вет. наук, доцент кафедри епізоотології та інфекційних хвороб; Оксана Хіцька, доцент, кафедра ветеринарно-санітарної експертизи, гігієни продуктів тваринництва та патологічної анатомії ім. Й.С. Загаєвського.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри епізоотології та інфекційних хвороб, протокол № 1 від “9” серпня 2024 р.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри ветеринарно-санітарної експертизи, гігієни продуктів тваринництва та патологічної анатомії ім. Й.С. Загаєвського, протокол № 1 від “9” серпня 2024 р.

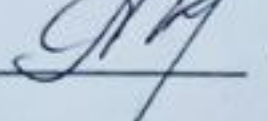
Завідувач кафедри, епізоотології та інфекційних хвороб
доцент
“9” серпня 2024 р. /Царенко Т.М./

Завідувач кафедри ветеринарно-санітарної експертизи, гігієни продуктів тваринництва та патологічної анатомії ім. Й.С. Загаєвського
професор
“9” серпня 2024 р. /Лясота В.П./

Гарант другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 211 “Ветеринарна медицина” (термін навчання 6 років), доктор вет. наук, професор, академік НААН

“14” серпня 2024 р. /Рубленко М.В./

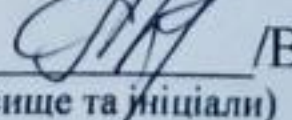
Схвалено методичною комісією ФВМ Білоцерківського НАУ, галузь знань – 21 “Ветеринарія”, спеціальність – 211 “Ветеринарна медицина”
Протокол № 1 від “__” серпня 2024 р.

Голова, доктор вет. наук /Власенко С.А./

“14” серпня 2024 р.

Схвалено Вченою Радою ФВМ Білоцерківського НАУ, галузь знань – 21 “Ветеринарія”, спеціальність – 211 “Ветеринарна медицина”
(шифр, назва)

Протокол № 1 від “15” серпня 2024 р.

Голова, доктор вет. наук /Власенко С.А./
(підпис) (прізвище та ініціали)

“15” серпня 2024 р.

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	6
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	6
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	11
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	12
6.1. Лекції	12
6.2. Практичні заняття	13
6.3. Самостійна робота	15
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	16
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	17
9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	17
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	18
11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	19
12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	20

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2024–2025 навчальний рік на вивчення дисципліни “Національне й міжнародне ветеринарне законодавство та судова медицина” для денної форми навчання виділено 120 академічних годин (4 кредити ECTS), у т.ч. аудиторних – 64 години (лекції – 32, лабораторна та описова робота – 32), самостійна робота студентів – 56 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 21 – Ветеринарія	Денна форма навчання Обов’язкова дисципліна
Кількість змістових модулів – 5	Спеціальність: 211 – Ветеринарна медицина	Рік підготовки: 5-й
Тижневе навантаження: 10 семестр – 4 (2/2)		Семестр: 10
		Навчальна практика: –
		Вид контролю: іспит

Примітка: Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 53,3 до 46,7 %.

Структура дисципліни за видами занять

Дисципліна	А	В	С	Д	Е	Ф	Г	Н
Національне й міжнародне ветеринарне законодавство та судова медицина	32		56	32	-	-	-	120 (4кредити)

А: лекції; В: семінари; С: контрольоване самонавчання; Д: лабораторна та описова робота, Е: неклінічна робота на тваринах; Ф: клінічна робота на тваринах; Г: інші; Н: разом

Мета вивчення дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти знань та компетентностей щодо організації державної політики на національному, регіональному та міжнародному рівнях, розуміння основ національного і міжнародного ветеринарного законодавства, яке регулює питання благополуччя та здоров’я тварин, безпечність харчових продуктів, ветеринарне громадське здоров’я, правові основи діяльності судово-ветеринарного експерта.

Набуття компетентностей з дисципліни студентами

№ СК за СВО	Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність та відповідальність
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності					
СК 2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Мати глибокі знання із структури професійної діяльності.	Уміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань і пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців та нефахівців.	Узагальнювати та аналізувати інформацію щодо ефективності роботи ветеринарних фахівців різного підпорядкування.
СК 5	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Знати правила та законодавчі нормативні акти щодо нагляду і контролю виробництва, зберігання, транспортування та реалізації продукції тваринного і рослинного походження.	Уміти проводити ветеринарний облік, оформляти звіти, приписи, розробити розпорядження, оформити акти за наслідками ветеринарної роботи.	Визначати мету та завдання, бути наполегливим та сумлінним під час виконання обов'язків, установлювати міжособистісні зв'язки для ефективного виконання завдань та обов'язків.	Відповідати за прийняття рішень у складних умовах.
СК 14	Здатність застосовувати методи і методики патолого-анатомічної діагностики хвороб тварин для встановлення остаточного діагнозу та причин їх загибелі.	Мати глибокі знання зі структури та методів оцінювання професійної діяльності (посадові обов'язки та шляхи виконання поставлених завдань).	Уміти розпорядженн я, оформити акти за наслідками ветеринарної роботи.	Визначати, описувати і пояснювати характер патолого-анатомічних процесів в органах і тканинах тварин на основі виявлення макро- і мікроскопічних змін; складати патолого-анатомічний діагноз та встановлювати причини загибелі.	Відповідати за прийняття рішень у складних умовах.
СК 15	Здатність проводити судово-ветеринарну експертизу.	Мати професійно-профільні знання та розуміння основних положень міжнародного та європейського законодавства з благополуччя тварин; Знати: посадові обов'язки та шляхи виконання поставлених завдань; порядок призначення експерта та проведення судово-ветеринарної експертизи; права, обов'язки та відповідальність експерта; техніку проведення патолого-анатомічних	Уміти обґрунтовувати доцільність організації та проведення державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на підприємстві, згідно з чинними нормативно-правовими актами.	Визначати, описувати і пояснювати характер патолого-анатомічних процесів в органах і тканинах тварин на основі виявлення макро- і мікроскопічних змін; складати патолого-анатомічний діагноз та встановлювати причини загибелі.	Відповідати за прийняття рішень у складних умовах.
СК 19	Здатність організувати нагляд і контроль виробництва, зберігання, транспортування та реалізації продукції тваринного і рослинного походження.	Мати професійно-профільні знання та розуміння основних положень міжнародного та європейського законодавства з благополуччя тварин; Знати: посадові обов'язки та шляхи виконання поставлених завдань; порядок призначення експерта та проведення судово-ветеринарної експертизи; права, обов'язки та відповідальність експерта; техніку проведення патолого-анатомічних	Уміти обґрунтовувати доцільність організації та проведення державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на підприємстві, згідно з чинними нормативно-правовими актами.	Визначати, описувати і пояснювати характер патолого-анатомічних процесів в органах і тканинах тварин на основі виявлення макро- і мікроскопічних змін; складати патолого-анатомічний діагноз та встановлювати причини загибелі.	Відповідати за прийняття рішень у складних умовах.
СК 20	Здатність організувати, здійснювати і	Мати професійно-профільні знання та розуміння основних положень міжнародного та європейського законодавства з благополуччя тварин; Знати: посадові обов'язки та шляхи виконання поставлених завдань; порядок призначення експерта та проведення судово-ветеринарної експертизи; права, обов'язки та відповідальність експерта; техніку проведення патолого-анатомічних	Уміти обґрунтовувати доцільність організації та проведення державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на підприємстві, згідно з чинними нормативно-правовими актами.	Визначати, описувати і пояснювати характер патолого-анатомічних процесів в органах і тканинах тварин на основі виявлення макро- і мікроскопічних змін; складати патолого-анатомічний діагноз та встановлювати причини загибелі.	Відповідати за прийняття рішень у складних умовах.
	Здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.	Мати професійно-профільні знання та розуміння основних положень міжнародного та європейського законодавства з благополуччя тварин; Знати: посадові обов'язки та шляхи виконання поставлених завдань; порядок призначення експерта та проведення судово-ветеринарної експертизи; права, обов'язки та відповідальність експерта; техніку проведення патолого-анатомічних	Уміти обґрунтовувати доцільність організації та проведення державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на підприємстві, згідно з чинними нормативно-правовими актами.	Визначати, описувати і пояснювати характер патолого-анатомічних процесів в органах і тканинах тварин на основі виявлення макро- і мікроскопічних змін; складати патолого-анатомічний діагноз та встановлювати причини загибелі.	Відповідати за прийняття рішень у складних умовах.
	Здатність організувати, здійснювати і	Мати професійно-профільні знання та розуміння основних положень міжнародного та європейського законодавства з благополуччя тварин; Знати: посадові обов'язки та шляхи виконання поставлених завдань; порядок призначення експерта та проведення судово-ветеринарної експертизи; права, обов'язки та відповідальність експерта; техніку проведення патолого-анатомічних	Уміти обґрунтовувати доцільність організації та проведення державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на підприємстві, згідно з чинними нормативно-правовими актами.	Визначати, описувати і пояснювати характер патолого-анатомічних процесів в органах і тканинах тварин на основі виявлення макро- і мікроскопічних змін; складати патолого-анатомічний діагноз та встановлювати причини загибелі.	Відповідати за прийняття рішень у складних умовах.

	контролювати документообіг під час професійної діяльності.	розтинів трупів та порядок оформлення документації за результатами експертизи.			
--	--	--	--	--	--

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Даний курс передбачає поглиблене вивчення дисципліни з метою підготовки магістрів ветеринарної медицини із спеціальними знаннями основ ветеринарного законодавства та організації ветеринарної діяльності за різної епізоотичної ситуації.

Ця дисципліна належить до циклу тих, які базуються на знаннях з таких дисциплін: «Анатомія тварин», «Цитологія, гістологія, ембріологія», «Фізіологія тварин», «Патологічна фізіологія», «Організація ветеринарної служби та охорона громадського здоров'я», «Пропедевтика та діагностична візуалізація», «Епізоотологія, інфекційні хвороби та профілактична медицина», «Паразитологія та інвазійні хвороби», «Патологічна анатомія та некропсія», «Професійна етика та комунікації ветеринарної практики», «Гігієна харчових продуктів і державний контроль», та інших клінічних дисциплін. Ця наукова дисципліна розглядає основи законодавчої бази з питань ветеринарної медицини України й міжнародного ветеринарного права та судової медицини.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Символ результатів навчання за спеціальністю «Ветеринарна медицина» відповідно до ОПП	Результати навчання з дисципліни “Національне й міжнародне ветеринарне законодавство та судова медицина”	Студент повинен знати та уміти
РН 02	Мати глибокі знання зі структури та методів оцінювання професійної діяльності (посадові	– Володіти чинними нормативно-правовими актами з питань ветеринарної медицини; – Здатними приймати рішення та документально підтверджувати й аргументувати їх. Спроможність бути готовим наполягати на власних рішеннях у разі розгляду їх на судовому засіданні;

	обов'язки та шляхи виконання поставлених завдань).	
PH 07	Здатність проводити судово-ветеринарну експертизу	<ul style="list-style-type: none"> – Уміти організовувати та здійснювати патолого-анатомічний розтин трупів тварин, аналізувати виявлені патолого-анатомічні зміни та документально оформляти висновки розтину. – Знати: посадові обов'язки та шляхи виконання поставлених завдань; порядок призначення експерта та проведення судово-ветеринарної експертизи; права, обов'язки та відповідальність експерта; техніку проведення патолого-анатомічних розтинів трупів та порядок оформлення документації за результатами експертизи;
PH 09	Демонструвати розуміння особливостей діяльності лікаря ветмедицини та функціонування галузевих виробничих структур в сучасних умовах господарювання.	<ul style="list-style-type: none"> – Мати професійно-профільні знання й розуміння основних положень міжнародного та європейського законодавства щодо благополуччя тварин; в – Володіти методиками клінічних і лабораторних досліджень для контролю стану здоров'я тварин та контролю за проведенням заходів з лікування хворих тварин й профілактики хвороб тварин різної етіології; – Мати професійно-профільні знання та практичні навички щодо планування й проведення стандартного й розширеного державного контролю за підконтрольними вантажами на державному кордоні та транспорті;
PH 19	Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.	<ul style="list-style-type: none"> – Мати професійно-профільні знання та розуміння основних положень міжнародного та європейського законодавства з благополуччя тварин; володіти методиками клінічних і лабораторних досліджень для контролю стану здоров'я тварин та контролю за проведенням заходів з лікування хворих тварин та профілактики хвороб тварин різної етіології; – Уміти обґрунтовувати доцільність організації та проведення державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на підконтрольних об'єктах (гігієнічних вимог та санітарних заходів на потужностях з виробництва, переробки, обігу сировини, зокрема на агропродовольчих ринках, кормів, кормових добавок, преміксів, штамів мікроорганізмів, репродуктивного і патологічного матеріалу, ветеринарних препаратів, засобів ветеринарної медицини, побічних продуктів, тварин тощо) згідно з чинними нормативно-правовими актами. – Уміти аналізувати світоглядно-методологічні проблеми сучасної ветеринарної медицини; – Уміти оцінювати, аналізувати та передбачати можливі наслідки впливу негативної дії екологічних факторів, епізоотичної ситуації та інших негативних чинників на здоров'я й добробут тварин; – Уміти знаходити спільну мову з фахівцями, працівниками галузі та населенням за різних умов і обставин; – Уміти самостійно проводити просвітницьку діяльність серед фахівців відповідної сфери та населення, знаходити і приймати рішення в разі виникнення порушень

		життєдіяльності тварин чи змін екологічної ситуації.
PH 20	Здатність організувати, здійснювати і контролювати документообіг під час професійної діяльності.	<ul style="list-style-type: none"> – Уміти проводити ветеринарний облік, оформляти звітну документацію, приписи, розробити розпорядження, оформити акти установленого зразка під час професійної діяльності; – Знати послідовність організації ветеринарного обліку з метою планування робіт та організації звітності в структурах галузі; – Аналізувати доцільність використання коштів на проведення різних лікувально-профілактичних заходів та інших видів професійної діяльності – Усвідомлювати відповідальність за організацію й порядок проведення різних лікувально-профілактичних заходів, вести документацію щодо витрати коштів на професійну діяльність.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кредит 1 (Змістовий модуль 1): Нормативно-правова база діяльності служби ветеринарної медицини в Україні. Основні завдання ветеринарної медицини України.

Тема 1. Законодавство про ветеринарну медицину в Україні. Основні завдання ветеринарної медицини України. Захист здоров'я тварин і ветеринарне забезпечення охорони здоров'я людей. Основні законодавчі документи для служби ветеринарної медицини України. Основні завдання ветеринарної медицини України. Хвороби що підлягають повідомленню. Законодавчі вимоги до реєстрації тваринницьких потужностей, проведення профілактичного карантинування тварин. Права та обов'язки власників тварин.

Тема 2. Правові вимоги щодо запровадження карантину (карантинних обмежень) на неблагополучну територію, за спалаху небезпечних заразних хвороб тварин в Україні. Законодавчі основи проведення ветеринарних заходів у неблагополучному пункті. Поняття про надзвичайні протиепізоотичні комісії. Порядок проведення епізоотологічного обстеження і розробка акту на виконану роботу. Порядок розробки проекту **Розпорядження** районної державної надзвичайної протиепізоотичної комісії про запровадження карантину (карантинних обмежень) на неблагополучну територію (за різних інфекційних захворювань, відповідно до завдань). Порядок розробки проекту **Припису**, про тимчасове запровадження карантину (карантинних обмежень) на неблагополучну територію, або посилення ветеринарних заходів за ускладнення епізоотичної ситуації чи виявлення порушень під час здійснення державного ветеринарно-санітарного контролю (нагляду) на підконтрольних об'єктах. Розробка пакету документів, які є додатком до розпорядження (план організаційно-господарських і ветеринарно-санітарних заходів із ліквідації заразного захворювання в господарстві або населеному пункті, відповідно до завдання), які подають на засідання державної надзвичайної

протиепізоотичної комісії, у разі запровадження карантину (карантинних обмежень).

Тема 3. Законодавчі вимоги до здійснення державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на підконтрольних об'єктах. Правовий статус державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду. Професійна тактовність та кодекс поведінки посадових осіб які виконують функції державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду, їх права та обов'язки. Порядок оформлення актів за результатами здійснення державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на різні види робіт виконані спеціалістами ветмедицини.

Тема 4. Принципи розроблення, затвердження й застосування ветеринарно-санітарних заходів. Правила транспортування тварин. Принципи розроблення, затвердження й застосування ветеринарно-санітарних заходів. Правила транспортування тварин різними видами транспорту. Законодавчі вимоги щодо ввезення на митну територію України живих тварин та їхнього репродуктивного матеріалу.

Кредит 2 (Змістовий модуль 2): Міжнародні ветеринарні організації та їх роль в формуванні міжнародних ветеринарних правил. Фахові та адміністративні правопорушення спеціалістів ветеринарної медицини. Відповідальність посадових осіб за таку діяльність.

Тема 1. Міжнародні ветеринарні організації та їх роль в формуванні міжнародних ветеринарних правил й ветеринарного законодавства в Україні. Міжнародні ветеринарні організації та їх роль в формуванні міжнародних ветеринарних правил і ветеринарного законодавства в Україні.

Тема 2. Фахові та адміністративні правопорушення у ветеринарній медицині. Види фахових та адміністративних правопорушень спричинених спеціалістами ветеринарної медицини в процесі їх діяльності.

Тема 3. Юридична та адміністративна відповідальність осіб за правопорушення у ветеринарній медицині. Юридична та адміністративна відповідальність осіб за правопорушення у ветеринарній медицині.

Кредит 3 (Змістовий модуль 3): Основи судово-ветеринарної експертизи (СВЕ).

Тема 1. Судово-ветеринарна експертиза та її система. Визначення судово-ветеринарної експертизи (СВЕ) та її структура. Значення СВЕ в забезпеченні норм державної законності під час вирішення спеціальних питань слідчими органами дізнання, слідства та суду. Застосування СВЕ під час розкриття та розслідування кримінальних правопорушень. Короткі історичні відомості про розвиток судової ветеринарії.

Тема 2. Судово-ветеринарні аспекти клінічної практики. Методи судово-ветеринарних досліджень. Структура висновку судово-ветеринарної експертизи (приклад).

Тема 3. Організаційні та процесуальні основи судово-ветеринарної експертизи. Основи судово-ветеринарної експертизи. Організація судово-експертної діяльності. Права й обов'язки судового експерта.

Тема 4. Ветеринарна деонтологія. Класифікація порушень у професійній діяльності судово-ветеринарного експерта та судова відповідальність. Експертні помилки: види, попередження їх виникнення.

Кредит 4 (Змістовий модуль 4): Судово-ветеринарна експертиза тварин.

Тема 1. Судова танатологія. Судова танатологія. Принципи побудови та формулювання судово-ветеринарного діагнозу. Класифікація смерті та її причин. Посмертні зміни та їх судове значення. СВЕ у випадках раптової смерті, захворювань, загибелі тварин від впливу крайніх коливань температури, електротравм, блискавки. СВЕ в акушерській практиці.

Тема 2. Судово-ветеринарна експертиза тварин (практичні аспекти). Особливості огляду місця виявлення трупів. Особливості судово-ветеринарного розтину трупа тварини: завдання, порядок і методика проведення судово-ветеринарної експертизи трупа. Судово-ветеринарна експертиза жорстокого поводження з тваринами за матеріалами досудових кримінальних проваджень (розгляд та аналіз прикладів за даними літературних джерел). Судово-хімічне дослідження. Клінічний прояв та патолого-анатомічні зміни за отруєнь. Розгляд та аналіз прикладів за даними літературних джерел.

Тема 3. Жорстоке поводження з тваринами в аспекті судово-ветеринарної експертизи. Історико-правові аспекти проблеми захисту тварин від жорстокого поводження. Суспільна небезпека та об'єктивна сторона злочину жорстокого поводження з тваринами в аспекті судово-ветеринарної експертизи. Ступені тяжкості та критерії шкоди, заподіяної здоров'ю тварини середньої тяжкості.

Тема 4. Судова токсикологія. Отруєння та причини їх виникнення. Шляхи надходження отрут в організм. Судове встановлення отруєнь. Патоморфологічні зміни у тварин за деяких отруєнь.

Кредит 5 (Змістовий модуль 5): Судова експертиза харчових продуктів тваринного походження.

Тема 1. Мотиваційне шахрайство та фальсифікації харчових продуктів. Харчове шахрайство (Food Fraud): термінологія, законодавчі аспекти. Вимоги міжнародних харчових стандартів, визнаних Global Food Safety Initiative (GFSI). Ризики системи управління безпечністю харчових продуктів (СУБХП), пов'язанні з харчовим шахрайством (VACCP) та ідеологічно-мотивованими загрозами (TACCP). Захист харчових продуктів від шахрайства (Food Defense). Покарання за виробництво та обіг фальсифікату в Україні. Захист автентичності та якості харчових продуктів у ЄС: Центр знань про шахрайство та якість харчових продуктів (Centre for Food Fraud and Quality (KC-FFQ)). Види харчового шахрайства та

фальсифікацій. Випадки шахрайства з харчовими продуктами (приклади – морепродукти, м'ясо, овочі, олії, крупи, соя, молоко, мед).

Тема 2. Судово-ветеринарна експертиза харчових продуктів тваринного походження. Експертиза м'яса від хворих або загиблих тварин. Визначення видової належності м'яса. Визначення фальсифікацій харчових продуктів. Судова експертиза за харчових отруень.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
Л		лаб	ПЗ	ІЗ	СР	
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1 (Змістовий модуль 1): Нормативно-правова база діяльності служби ветеринарної медицини в Україні. Основні завдання ветеринарної медицини України. Захист здоров'я тварин і ветеринарне забезпечення охорони здоров'я людей.						
Тема 1. Законодавство про ветеринарну медицину в Україні. Основні завдання ветеринарної медицини України. Захист здоров'я тварин й ветеринарне забезпечення охорони здоров'я людей.	6	2		2		2
Тема 2. Правові вимоги щодо запровадження карантину (карантинних обмежень) на неблагополучну територію, за спалаху небезпечних заразних хвороб тварин в Україні. Законодавчі основи проведення ветеринарних заходів у неблагополучному пункті.	10			4		6
Тема 3. Законодавчі вимоги до здійснення державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на підконтрольних об'єктах.	6	2		2		2
Тема 4. Принципи розроблення, затвердження й застосування ветеринарно-санітарних заходів. Правила транспортування тварин. Законодавчі вимоги щодо ввезення на митну територію України живих тварин та їхнього репродуктивного матеріалу.	8	2		2		4
Разом за 1 кредитом (змістовим модулем 1)	30	6		10		14
Кредит 2 (Змістовий модуль 2): Міжнародні ветеринарні організації та їх роль в формуванні міжнародних ветеринарних правил. Фахові та адміністративні правопорушення спеціалістів ветеринарної медицини. Відповідальність посадових осіб за таку діяльність.						
Тема 1. Міжнародні ветеринарні організації та їх роль в формуванні міжнародних ветеринарних правил і ветеринарного законодавства в Україні.	8	4		2		2
Тема 2. Фахові та адміністративні правопорушення у ветеринарній медицині. Види фахових й адміністративних правопорушень спричинених спеціалістами	10	2		2		6

ветеринарної медицини в процесі їх діяльності.						
Тема 3. Юридична та адміністративна відповідальність осіб за правопорушення у ветеринарній медицині.	12	4		2		6
Разом за 2 кредитом (змістовим модулем 2)	30	10		6		14
Кредит 3 (Змістовий модуль 3): Основи судово-ветеринарної експертизи (СВЕ).						
Тема 1. Судово-ветеринарна експертиза та її система.	6	2				4
Тема 2. Судово-ветеринарні аспекти клінічної практики.	4			2		2
Тема 3. Організаційні та процесуальні основи судово-ветеринарної експертизи.	6	2				2
Тема 4. Ветеринарна деонтологія.	4	2		2		2
Разом за 3 кредитом (змістовим модулем 3)	20	6		4		10
Кредит 4 (Змістовий модуль 4): Судово-ветеринарна експертиза тварин.						
Тема 1. Судова танатологія.	6	2		2		2
Тема 2. Судово-ветеринарна експертиза тварин (практичні аспекти).	4			2		2
Тема 3. Жорстоке поводження з тваринами в аспекті судово-ветеринарної експертизи.	4	2				2
Тема 4. Судова токсикологія.	6	2		2		2
Разом за 4 кредитом (змістовим модулем 4)	20	6		6		8
Кредит 5 (Змістовий модуль 5): Судова експертиза харчових продуктів тваринного походження.						
Тема 1. Мотиваційне шахрайство та фальсифікації харчових продуктів.	11	4		2		5
Тема 2. Судово-ветеринарна експертиза харчових продуктів тваринного походження.	9			4		5
Разом за 5 кредитом (змістовим модулем 5)	20	4		6		10
Усього годин	120	32	-	32	-	56

Примітка: Л – лекції, ПЗ – практичні заняття, лаб – лабораторно-практичні заняття; ІЗ – індивідуальні завдання, СР – самостійна робота студентів.

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1		
1	Законодавство про ветеринарну медицину в Україні. Основні завдання ветеринарної медицини України. Основні законодавчі документи для ветеринарної служби України. Основні завдання ветеринарної медицини України.	2
2.	Законодавчі вимоги до здійснення державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на підконтрольних об'єктах. Правовий статус державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду. Професійна тактовність та кодекс поведінки посадових осіб які виконують функції державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду, їх права та обов'язки.	2
3.	Принципи розроблення, затвердження й застосування ветеринарно-санітарних заходів. Принципи розроблення,	

	затвердження й застосування ветеринарно-санітарних заходів.	2
Змістовий модуль 2		
1.	Міжнародні ветеринарні організації та їх роль в формуванні міжнародних ветеринарних правил і ветеринарного законодавства в Україні. Міжнародні ветеринарні організації та їх роль в формуванні міжнародних ветеринарних правил і ветеринарного законодавства в Україні.	4
2.	Фахові та адміністративні правопорушення у ветеринарній медицині. Види фахових та адміністративних правопорушень спричинених спеціалістами ветеринарної медицини в процесі їх діяльності.	2
3.	Юридична та адміністративна відповідальність осіб за правопорушення у ветеринарній медицині. Юридична та адміністративна відповідальність осіб за правопорушення у ветеринарній медицині.	4
Змістовий модуль 3		
1.	Судово-ветеринарна експертиза та її система.	2
2.	Організаційні та процесуальні основи судово-ветеринарної експертизи.	2
3.	Ветеринарна деонтологія.	2
Змістовий модуль 4		
1.	Судова танатологія.	2
2.	Жорстоке поводження з тваринами в аспекті судово-ветеринарної експертизи.	2
3.	Судова токсикологія.	2
Змістовий модуль 5		
1.	Мотиваційне шахрайство та фальсифікації харчових продуктів.	4
Всього годин		32

6.2. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1		
1.	Захист здоров'я тварин й ветеринарне забезпечення охорони здоров'я людей. Хвороби що підлягають повідомленню. Законодавчі вимоги до реєстрації тваринницьких потужностей, проведення профілактичного карантинування тварин. Права та обов'язки власників тварин.	2
2.	Правові вимоги щодо введення карантину (карантинних обмежень) на неблагополучну територію за спалаху небезпечних заразних хвороб тварин в Україні. Законодавчі основи проведення ветеринарних заходів у неблагополучному пункті. Поняття про надзвичайні протиепізоотичні комісії. Порядок проведення епізоотологічного обстеження і розробка акту на виконану роботу. Порядок розробки проекту Розпорядження районної державної надзвичайної протиепізоотичної комісії про введення карантину (карантинних обмежень) на неблагополучну територію (за різних інфекційних захворювань, відповідно до завдань). Порядок розробки проекту Припису , про тимчасове введення карантину (карантинних обмежень) на неблагополучну	4

	територію, або посилення ветеринарних заходів за ускладнення епізоотичної ситуації чи виявлення порушень під час здійснення державного ветеринарно-санітарного контролю (нагляду) на підконтрольних об'єктах. Розробка пакету документів, які є додатком до розпорядження (план організаційно-господарських і ветеринарно-санітарних заходів із ліквідації заразного захворювання в господарстві або населеному пункті, відповідно до завдання), які подають на засідання державної надзвичайної протиепізоотичної комісії, у разі введення карантину (карантинних обмежень).	
3.	Законодавчі вимоги до здійснення державного ветеринарно-санітарного контролю і нагляду на підконтрольних об'єктах. Правовий статус державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду. Професійна тактовність та кодекс поведінки посадових осіб які виконують функції державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду, їх права та обов'язки. Порядок оформлення актів за результатами здійснення державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на різні види робіт виконані спеціалістами ветмедицини.	2
4	Принципи розроблення, затвердження й застосування ветеринарно-санітарних заходів. Правила транспортування тварин. Принципи розроблення, затвердження й застосування ветеринарно-санітарних заходів. Правила транспортування тварин різними видами транспорту. Законодавчі вимоги щодо ввезення на митну територію України живих тварин та їхнього репродуктивного матеріалу.	2
Змістовий модуль 2		
1.	Міжнародні ветеринарні організації та їх роль в формуванні міжнародних ветеринарних правил й ветеринарного законодавства в Україні. Міжнародні ветеринарні організації та їх роль в формуванні міжнародних ветеринарних правил й ветеринарного законодавства в Україні.	2
2.	Фахові та адміністративні правопорушення у ветеринарній медицині. Види фахових та адміністративних правопорушень спричинених спеціалістами ветеринарної медицини в процесі їх діяльності.	2
3.	Юридична та адміністративна відповідальність осіб за правопорушення у ветеринарній медицині. Юридична та адміністративна відповідальність осіб за правопорушення у ветеринарній медицині.	2
Змістовий модуль 3		
1.	Судово-ветеринарні аспекти клінічної практики. Методи судово-ветеринарних досліджень. Структура висновку судово-ветеринарної експертизи (приклади).	4
Змістовий модуль 4		
1.	Судово-ветеринарна експертиза тварин (практичні аспекти). Особливості огляду місця виявлення трупів. Особливості судово-ветеринарного розтину трупа тварини: завдання, порядок і методика проведення судово-ветеринарної експертизи трупа. Судово-ветеринарна експертиза жорстокого поводження з тваринами за матеріалами досудових кримінальних проваджень (розгляд та аналіз прикладів за даними літературних джерел). Судово-хімічне дослідження. Клінічний прояв та патолого-анатомічні зміни за	6

	отруєнь. Розгляд та аналіз прикладів за даними літературних джерел.	
Змістовний модуль 5		
1.	Судово-ветеринарна експертиза харчових продуктів тваринного походження. Експертиза м'яса від хворих або загиблих тварин. Визначення видової належності м'яса. Визначення фальсифікацій харчових продуктів. Судова експертиза за харчових отруєнь.	6
Всього годин		32

6.3. Самостійна робота

Самостійні робота студента спрямована на більш глибоке вивчення програмного матеріалу за окремими темами й розділами дисципліни, які у повному обсязі не включені до тематики лекційного курсу та практичних занять.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовний модуль 1		
1.	Основні законодавчі документи для служби ветеринарної медицини України. Основні завдання ветеринарної медицини України. Захист здоров'я тварин. Основні законодавчі документи для служби ветеринарної медицини України. Основні завдання ветеринарної медицини України. Хвороби що підлягають повідомленню. Законодавчі вимоги до реєстрації тваринницьких потужностей, проведення профілактичного карантинування тварин. Права та обов'язки власників тварин.	2
2.	Правові вимоги щодо введення карантину (карантинних обмежень) на неблагополучну територію, за спалаху небезпечних заразних хвороб тварин в Україні. Законодавчі основи проведення ветеринарних заходів у неблагополучному пункті. Поняття про надзвичайні протиепізоотичні комісії. Порядок проведення епізоотологічного обстеження і розробка акту на виконану роботу. Порядок розробки проекту Розпорядження районної державної надзвичайної протиепізоотичної комісії про введення карантину (карантинних обмежень) на неблагополучну територію (за різних інфекційних захворювань, відповідно до завдань). Порядок розробки проекту Припису , про тимчасове введення карантину (карантинних обмежень) на неблагополучну територію, або посилення ветеринарних заходів за ускладнення епізоотичної ситуації чи виявлення порушень під час здійснення державного ветеринарно-санітарного контролю (нагляду) на підконтрольних об'єктах. Розробка пакету документів, які є додатком до розпорядження (план організаційно-господарських і ветеринарно-санітарних заходів із ліквідації заразного захворювання в господарстві або населеному пункті, відповідно до завдання), які подають на засідання державної надзвичайної протиепізоотичної комісії, у разі введення карантину (карантинних обмежень).	6
3.	Законодавчі вимоги до здійснення державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на підконтрольних об'єктах. Правовий статус державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду. Професійна тактовність та кодекс поведінки посадових осіб які виконують функції державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду, їх права й обов'язки. Порядок оформлення актів за результатами здійснення державного ветеринарно-санітарного	2

	контролю та нагляду на різні види робіт виконані спеціалістами ветмедицини.	
4.	Принципи розроблення, затвердження й застосування ветеринарно-санітарних заходів. Правила транспортування тварин. Порядок видачі ветеринарних документів (ветеринарних довідок, свідоцтв і сертифікатів) на підконтрольні ветеринарній службі вантажі. Законодавчі вимоги щодо ввезення на митну територію України живих тварин та їхнього репродуктивного матеріалу. Закон України «Про ветеринарну медицину» (2006 року) зі змінами та доповненнями (Семінар)	4
Змістовий модуль 2		
1.	Міжнародні ветеринарні організації та їх роль в формуванні міжнародних ветеринарних правил і ветеринарного законодавства в Україні. Міжнародні ветеринарні організації та їх роль в формуванні міжнародних ветеринарних правил і ветеринарного законодавства в Україні.	4
2.	Фахові та адміністративні правопорушення у ветеринарній медицині. Види фахових та адміністративних правопорушень спричинених спеціалістами ветеринарної медицини в процесі їх діяльності.	6
3.	Юридична та адміністративна відповідальність осіб за правопорушення у ветеринарній медицині. Юридична та адміністративна відповідальність осіб за правопорушення у ветеринарній медицині.	4
Змістовий модуль 3		
1.	Призначення судово-ветеринарного експерта, його права, обов'язки, відповідальність. Відвід експерта.	4
2.	Ознайомлення із судовою справою і проведення експертизи речових доказів. Судова експертиза волосяного покриву	4
3.	Судова експертиза трупа тварини. Оформлення документації за результатами розтину.	4
4.	Експертиза отруєнь токсинами грибкового походження: аспергільоз, аспергілотоксикоз, фузаріотоксикоз, стахіботріотоксикоз. Підходи до діагностики отруєнь.	4
Змістовий модуль 4		
1.	Експертиза механічних пошкоджень тканин тварин.	4
2.	Експертиза мертво-народженості.	2
Змістовий модуль 5		
1.	Експертиза задушення тварин на привязі.	2
2.	Діагностика прижиттєвого і посмертного вздуття тварин.	2
3.	Експертиза за крововтрат.	2
Разом		56

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Діяльність викладача направлена на студентоцентризований підхід в освітньому процесі, що дозволяє досягнути багатоманітності поглядів на різні проблеми під час вивчення цієї дисципліни.

Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, конспект-роздатковий матеріал, навчальні відеофільми, дискусійне обговорення проблемних питань.

Практичні заняття передбачають оформлення різної документації за зразками з поясненням ведучого викладача, розв'язування відповідних ситуаційних завдань, відображених у ветеринарних документах. На заняттях використовуються презентації, наочні плакати, методичні вказівки, нормативно-правові акти.

Також матеріали дисципліни викладаються у наступних формах навчання: лекція-бесіда, індивідуальна чи групова консультація, наукові конференції, дистанційне навчання у системі Moodle, а для активного навчання використовуються “мозковий штурм”, проблемно-орієнтоване навчання (Problem-Based Learning), кейсове навчання, вебквести, дискусії.

Освоєння знань і вмінь з дисципліни «Національне й міжнародне ветеринарне законодавство та судова медицина» в частині судової медицини передбачає індивідуальні та групові завдання з вирішенням кейсів, ситуаційних задач, оформлення презентацій та обговорення матеріалів під час семінарів, у відповідності до завдання клінічної підготовки, зазначеного у заліковій книжці з клінічних навиків студента: організація та здійснення судово-ветеринарної експертизи.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з дисципліни “Національне й міжнародне ветеринарне законодавство та судова медицина” включає тематичне оцінювання, модульний контроль, підсумковий контроль – у вигляді іспиту у 10 семестрі.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні й письмові відповіді, самостійні, практичні та контрольні роботи.

Модульний контроль проводиться в усній, письмовій або у формі комп'ютерного тестування.

Форми контролю самостійної роботи: обговорення результатів виконаної роботи на занятті; тестування, письмове або усне опитування під час модульного контролю; представлення та обговорення в групі мультимедійних презентацій або рефератів.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль у формі іспиту проводиться шляхом комп'ютерного тестування (60 тестових завдань на одного студента) або за результатами усної відповіді здобувача на поставлені питання. До уваги беруться результати навчальної роботи студента в семестрі (виступи на практичних, семінарських заняттях, оцінки поточного та модульного контролю, виконання індивідуальних завдань, стан відвідування студентом навчальних занять).

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Під час оцінювання лекційного курсу враховується активність студента

в дискусії, якість конспекту.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані практичні роботи, індивідуальні чи командні завдання, зроблені доповіді, презентації, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести або усні відповіді на питання.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75 % завдань. Водночас здобувач вищої освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти не виявив вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтував твердження та висновки, недостатньо певно орієнтується у навчальному матеріалі.
«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що студент не оволодів програмним матеріалом.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$БПК = \frac{САЗ \times \max ПК}{5},$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

Критерії оцінювання за дворівневою шкалою

Під час проведення заліку навчальні досягнення студентів оцінюються за дворівневою шкалою: зараховано, незараховано.

Оцінка «зараховано» (60–100 балів) ставиться студентові, який виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені програмою, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; під час виконання завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

Оцінка «незараховано» (1–59 балів) ставиться студентові, який допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може продовжити навчання чи розпочати професійну діяльність без додаткових занять з відповідної дисципліни.

Критерії підсумкового оцінювання:

Під час підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

Розподіл балів проводиться за наступною схемою:

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	ІНДЗ	Підсумковий контроль	Загальний бал
Максимально можлива кількість балів	10	20	10	20	10	30	100

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C	Задовільно	
64–74	D		
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point;
2. Інформаційні стенди та плакати у навчальних аудиторіях;

3. Нормативно-технічна документація: Закони, національні стандарти, інструкції, накази Державної служби з безпечності харчових продуктів та захисту споживачів України, Регламенти ЄС, стандарти Комісії Кодекс Аліментаріус, МЕБ тощо.

4. Тематична відеотека.

Технічні засоби:

1. Комп'ютер і підключення системи Мудл;

2. Наявність Інтернет ресурсу в аудиторії, де проходить заняття;

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Закон України “Про ветеринарну медицину”
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2498-12#Text>

2. Закон України “Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин”
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2042-19#Text>

3. Ветеринарне правознавство України: Підручник / І.В. Яценко, В.В. Кам'янський, М.М. Бондарський та ін. Харків: «Діса плюс», 2015. 392 с.

4. Організаційні та процесуальні основи судово-ветеринарної експертизи в Україні: Навчальний посібник / І.В. Яценко, М.В. Скрипка, Г.І. Коцюмбас, Я.К. Сердюков. Харків: РВВ ХДЗВА. 2015. 112с.

5. Папченко І.В., Тирсіна Ю.М., Утеченко М.В. Патолого-анатомічний розтин трупів сільськогосподарських тварин з основами судової ветеринарії : методичні рекомендації для студентів освітнього рівня – магістр та слухачів Інституту післядипломного навчання. Біла Церква, 2019. 47с.

6. Судово-ветеринарна експертиза: Навчальний посібник / Зон Г.А. Суми, 2002. 258с.

<file:///C:/Users/admin/Downloads/%D0%97%D0%BE%D0%BD%20%D0%93.%D0%90.%20%D0%A1%D1%83%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%BE-%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BD%D0%B0%20%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%B7%D0%B0-1.pdf>

Адреси сайтів в INTERNET

Для підготовки до занять з метою більш повного засвоєння дисципліни студенти можуть користуватися електронними сайтами:

www.consumer.gov.ua сайт Держпродспоживслужби України;

www.rada.gov.ua – законодавство на сайті Верховної Ради України;

<http://www.oie.int/> – сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я тварин (OIE);

European Commission: EU animal welfare legislation

https://food.ec.europa.eu/animals/animal-welfare/eu-animal-welfare-legislation_en

<http://www.who.int/en/> – сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ);

www.iso.org – сайт International Organization for Standardization (ISO);

www.codexalimentarius.org – сайт Комісії ООН з безпеки продуктів харчування (UN Codex Alimentarius Commission);

<http://www.fao.org/home/en/> – сайт Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (FAO);

<https://www.wto.org/> – сайт Світової організації торгівлі (COT).